

» ne doute jamais de l'Écriture. » *Cætera legantur apud Bossuet.*

Nota. Antequam discussioni huic gravis momenti finem imponamus, opportunum nobis videtur indicare perniciosum G. Hermesii systema, a sancta Sede condemnatum, et tamen a pluribus Catholicis susceptum ac defensum Coloniae, Bonnæ, etc. Georgius *Hermes*, anno 1775 natus, et 1831 vita functus, a gubernio Prussiae professor theologiae catholicae in universitate Bonnensi nominatus, quasiit media protestantes et Catholicos conciliandi. Ad fundamenta certitudinis fidei deveniens, docuit neminem actum fidei prudentem ac certum elicere posse quin prius de omnibus serium sibi efformaverit dubium, neque rationabiliter credere, nisi præviis demonstrationibus singulorum dogmatum veritatem ac consensum cum aliunde cognitis perceperit. Asserebat se, post anxias per multos annos disquisitiones, ad hunc scopum tandem feliciter pervenisse.

Patet, ex dictis, quantum illud systema fidei Christianae sit eversivum. Vide P. Perrone, *de locis Theol. part. 3, c. 1, art. 2, et Dém. év., éd. Migne, t. XIV, p. 945.*

CAPUT SECUNDUM.

DE IIS IN QUIBUS RESIDET AUCTORITAS ECCLESIAE.

Recentiores quidam novatores, post *Antoine de Dominis* et fanaticum auctorem libelli anonymi, *du Témoignage de la vérité*, contenderunt omnes fideles vel esse fidei iudices, vel necessarios ejus testes, ita ut definitiones Episcoporum neminem obligare queant, nisi prius a Christi fidelibus approbentur. Hinc si qua sit divisio inter Episcopos, licet pauci stent contra omnes, sola vox populi certa erit veritatis regula.

Hæretici communionis Anglicanae totam jurisdictionem et Ecclesiae potestatem regi suo vel reginae tribuunt, et apud eos suprema curia (*le parlement*) omnium fidei controversiarum est iudex.

Alii vero docent potestatem de controversiis fidei iudicandi episcopis et presbyteris pariter esse communem: ita praesertim auctor libri cui titulus: *Les pouvoirs légitimes du premier et du second ordre*, a facultate Nannetensi et a clero Gallicano proscripti.

Alii denique facultatem definiendi controversias fidei solis episcopis reservant, sed volunt eorum decretum esse nullum, si inconsultis ipsorum presbyteris feratur.

Quaestio itaque movetur 1° de plebe christiana; 2° de principibus saecularibus; 3° de clericis et presbyteris; 4° de episcopis. Primo diversos errores per sequentes propositiones impugnaturi sumus; deinde per conclusionem manifestabimus veritatem.

PROPOSITIO PRIMA.

Plebs christiana nullo modo est particeps jurisdictionis ecclesiasticae et potestatis dirimendi controversias circa fidem.

Hæc propositio habenda est ut de fide, ut pote æquivalenter contenta in definitione concilii Trid. sess. 23, can. 8, et in Epist. Pii VI diei 10 martii 1791, contra constitutionem civilem cleri Gallicani directa, universae Ecclesiae nota et ab omnibus episcopis catholicis admissa.

Prob. Aliunde procul rejicienda est sententia quæ adversatur Scripturae sacrae, praxi Ecclesiae et rationi: atqui talis est sententia quæ simplicibus fidelibus tribuit potestatem de controversiis circa fidem iudicandi.

1° *Adversatur Scripturae sacrae.* Scripturae enim sacrae textus quibus nititur potestas docendi et iudicandi in Ecclesia, sunt hi: *Docete omnes gentes, etc. Prædicate Evangelium, etc. Quaecumque alligaveritis, etc. Qui vos*

audit, me audit, etc. Sicut misit me Pater et ego mitto vos. Posuit vos Spiritus sanctus episcopos regere Ecclesiam Dei, etc. At illi textus, in quantum potestatem divinam docendi et iudicandi expriment, ad fideles nullo modo diriguntur. Ergo.

2° *Adversatur praxi Ecclesiae.* Illi namque non sunt fidei iudices qui tales nunquam habiti sunt: atqui fideles, etc. In veteri enim Lege, non laicorum, sed tantum presbyterorum erat de rebus ad religionem pertinentibus iudicare, ut videre est praesertim Deut. xvii, 8. Similiter in nova Lege, soli Apostoli et seniores convenerunt ut quaestionem de legalibus definirent: ex conciliis plus quam sexcentis quae jam celebrata sunt, ne unum quidem citari potest in quo simplices laici de rebus fidei iudicaverint; semper appellata sunt ab historicis conventus episcoporum, nusquam vero dicta sunt coetus laicorum. Ergo.

3° *Adversatur rationi.* Repugnat enim Christum eos instituisse fidei iudices, quorum iudicium necessario esset tumultuosum et incertum; atqui tale esset iudicium multitudinis fidelium in materiis fidei, ut evidens est. Ergo 3°, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. B. Paulus, I Cor. v, 4, jubet ut fideles congregati incestuosum per excommunicationem ejiciant; et II Cor. 11, 8, eosdem hortatur ut charitatem in illum confirment, et aliquid ei magis donent: ergo fideles jurisdictionis ecclesiasticae sunt participes.

R. Nego conseq. Nam in ipso loco Epistolae citatae B. Apostolus ait v. 3: *Ego quidem absens corpore, praesens autem spiritu, jam iudicavi ut praesens eum qui sic operatus est... congregatis vobis... tradere huiusmodi Satanæ.* Ergo ipse sententiam tulerat, et executionem illius duntaxat Corinthiis mandat: in secunda vero Epistola, quos prioris sententiae aliquo modo consortes fecerat, absolutionis participes similiter facit: at inde

concludi non potest simplices fideles jurisdictionis ecclesiasticae esse participes. Imo probabile est sacerdotes apud Corinthios tunc exstantes, non vero laicos, sententiam Pauli significasse. Ergo.

Obj. 2°. In concilio Hierosolymitano sederunt Apostoli, et seniores, et fratres, juxta textum graecum, Act. xv, 23: atqui per fratres necessario intelligendi sunt laici: ergo.

R. Nego maj. Legendum est enim non ut in graeco, sed ut habetur in Vulgata, *Apostoli et seniores fratres.* Nam 1° peritiores critici, post maturum examen, censuerunt Vulgatam in hoc puncto textui graeco anteposendam esse. 2° Act. xv, 2, de fratribus ab Antiochia super hoc negotio missis, legitur eos ascendisse *ad Apostolos et presbyteros*; et v. 6 dicitur: *Conveneruntque Apostoli et seniores videre de verbo hoc.* Postea, v. 41, cap. eod., Paulus, electo Sila, praecipit fidelibus per Syriam et Ciliciam custodire praecipua *Apostolorum et seniorum.* Tollendae sunt igitur particulae Graecae *καί, οι,* et legendum sicut in Vulgata, *et seniores fratres*, id est, episcopi.

PROPOSITIO SECUNDA.

Principes saeculares nullam habent auctoritatem in Ecclesia jure proprio.

Haec propositio, sicut et praecedens, est de fide, ob eadem fundamenta.

Prob. Scriptura sacra, traditione et ratione.

1° *Scriptura sacra.* Verba Christi superius citata, *Euntes docete... Qui vos audit...* non magis ad principes diriguntur quam ad simplices laicos, sed solummodo ad Apostolos eorumque successores: ergo ex his aliisque Scripturae verbis probari non potest Christum aliquam auctoritatem in Ecclesia principibus concessisse: attamen nullam huiusmodi potestatem habere possunt, nisi Christus eam illis concesserit: ergo.

B. Paulus, Eph. iv, 11, eos enumerans quos dedit Christus ad ædificationem corporis sui mystici, id est, Ecclesiæ, nominat Apostolos, prophetas, evangelistas, pastores et doctores : nullo modo autem principes sæculares designat : ergo.

2° *Traditione*. Principes vere christiani libenter agnoverunt se nullam habere auctoritatem in res spirituales, et ipsis plausit universus orbis. Sic Constantinus Magnus patres Nicænos alloquens exhibetur, Hist. eccl. Euseb. l. 10, c. 2 : « Deus vos constituit sacerdotes, et dedit vobis potestatem de nobis quoque judicandi, et ideo nos a vobis recte judicamur, vos autem non potestis a nobis judicari. »

Theodosius junior ad consilium Ephesinum dicit : « Nefas est enim qui sanctissimorum Episcoporum catalogo adscriptus non est, illum ecclesiasticis negotiis et consultationibus sese immiscere. » *Labbe*. Eodem sensu præstantissimi Regum nostrorum semper locuti sunt.

Quando autem nonnulli principes minus pii ecclesiasticam auctoritatem usurpare voluerunt, publicam totius Ecclesiæ indignationem provocaverunt : unde celebris Osius, Cordubensis Episcopus, ad Constantium imperatorem scribens, ait : « Ne te immisceas rebus ecclesiasticis : tibi Deus imperium tradidit, nobis ecclesiastica concessit : quemadmodum qui tibi imperium abripit Deo ordinanti repugnat; ita metue ne si ad te Ecclesiam trahas, magni criminis reus fias. » *Labbe*. Ergo.

3° *Ratione*. Principes infideles, v. g., Nero, Diocletianus, Julianus Apostata cæterique Christianorum persecutores non erant controversiarum fidei iudices, nec jurisdictionis ecclesiasticæ participes : atqui principes fideles non plus habent jurisdictionis in Ecclesia quam infideles; si talem enim haberent jurisdictionem, vel quatenus sunt principes, vel quatenus sunt christiani : atqui neutrum dici potest. 1° Non quatenus sunt principes; sub eo enim respectu infidelibus non præcellunt. 2° Non quatenus sunt christiani, siquidem Baptismus non plus auctoritatis confert principibus quam aliis Christianis. Ergo.

Præterea, supremam potestatem civilem ipsæ mulieres nonnunquam obtinent; at illas jurisdictione ecclesiastica potiri quam indecens ac inauditum sit nemo non videt. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Tempore veteris Legis, principes sæculares auctoritatem spirituales exercebant, ut patet de Moyse, Josue, David, Salomone, Josaphat, etc. Ergo.

R. 1° Dist. ant. Principes sæculares auctoritatem spirituales exercebant, extraordinarie, per concessionem Dei specialem, *conc.*; ordinarie et velut principes, *nego*. Etenim 1° Moyses specialem potestatem ea statuendi quæ ad religionem spectabant a Deo acceperat. 2° Josue, David, Salomon, Josaphat aliique principes nonnulla statuerunt aut præscripserunt circa religionem, sed vel tanquam prophetæ et ex missione extraordinaria, vel ut diligentius ea quæ Lex præcipiebat implerentur : porro in ea agendi ratione nihil erat quod jura sacerdotum læderet. 3° Quando rex Ozias thus adolere voluit, Azarias summus pontifex eum repulit, dicens : *Non est tui officii, Ozia, adolere incensum Domino, sed sacerdotum*, II Paral. xxvi, 18; cum autem graviter insisteret, extemplo horrenda percussus est lepra. Ergo.

R. 2° Nego conseq. In iis enim quæ a libera voluntate Dei pendent, admitti non potest *a pari* : at concessio auctoritatis spiritualis a libera Dei voluntate pendet. Ergo, etiamsi constaret principes sæculares eam sub veteri Lege exercuisse, nihil inde concludi posset.

Obj. 2°. Multi principes christiani varias leges ad Ecclesiæ regimen spectantes promulgaverunt, ut constat ex omnibus historiis, et præsertim ex Capitularibus Caroli Magni, Ludovici Pii, etc. Ergo.

R. Disting. ant. Varias leges ad Ecclesiæ regimen spectantes promulgaverunt, sed de consensu episcoporum et summi Pontificis, *concedo*; absque ullo consensu, *subdistinguo* : et potestatem suam excedebant, *conc.*; secus, *nego*.

ant. Itaque fateor principes sæculares non semel tulisse leges ad regimen Ecclesiæ pertinentes : sed ordinarie id faciebant ex consensu, et aliquando ex precibus episcoporum et summi Pontificis, qui potestatem civilem in adjuvamentum auctoritatis spiritualis advocabant. Si autem consensus pastorum legibus hujusmodi non accedebat, tunc limites potestatis suæ excedere censebantur principes. Unde nonnulla eorum edicta ab Ecclesia fuerunt rescissa, v. g., *Ecthesis* Heraclii et *Typus* Constantis. Si vero aliquoties contigerit ut contra istiusmodi leges non statim reclamaverint pastores, id ex prudentia, ad vitanda majora mala, factum est.

Quod ad Capitularia regum nostrorum attinet, certum est illa non tantum civili, sed simul utraque potestate, ecclesiastica et civili, fuisse condita; nam in comitiis generalibus in quibus condebantur, semper aderant episcopi cum primoribus regni. Aliunde nihil continebant nisi quod Ecclesiæ canonibus jam erat statutum. Ergo.

Inst. Principes sæculares impedire possunt ne quædam Ecclesiæ decreta vim in ditionibus suis habeant: ergo quamdam auctoritatem spiritualem habent.

R. Dist. ant. Principes sæculares impedire possunt ne decreta disciplinam spectantia, etc., *transeat*; ad fidem aut mores pertinentia, *nego ant.* Diximus *transeat*: quidam enim sunt qui putant principes sæculares aliquando impedire posse ne quædam disciplinæ decreta vim in ditionibus suis habeant, quia spectant materias mixtas, civiles simul et ecclesiasticas, et idcirco utrique potestati subjiciuntur. Grave vulnus huic opinioni illatum fuit per damnationem et prohibitionem operis *Nuytz*, anno 1851. At nusquam principes sæculares impedire possunt ne decreta Ecclesiæ ad fidem aut mores spectantia vim in ditionibus suis habeant; tunc enim potestatem spiritualem exercerent, quam non acceperunt a Christo, et quæ ipsis nunquam tributa fuit in traditione. Ergo.

PROPOSITIO TERTIA.

Simplices presbyteri non sunt jure divino controversiarum fidei iudices.

Prob. Simples presbyteri hoc sibi vindicare non possunt quod Scriptura non fundatur, praxi Ecclesiæ et rationi adversatur: atqui tale est jus quod sibi vindicarent de quætionibus circa fidem judicandi.

1° *Scriptura sacra non fundatur.* Nullus enim exhibetur textus alicujus momenti. Cura docendi, prædicandi, populo christiano invigilandi, Ecclesiam regendi, Apostolis eorumque successoribus committitur: nulla autem fit mentio de simplicibus presbyteris: ergo.

2° *Praxi Ecclesiæ adversatur.* 1° A concilio Hierosolymitano usque ad Tridentinum, plus quam sexcenta celebrata sunt concilia, tum generalia, tum nationalia aut provincialia: in paucis simplices presbyteri sederunt, et in paucioribus subscripserunt. 2° Subscribendo utebantur modo speciali, a forma episcopis consueta diverso. Sic namque subscribebant episcopi: *Ego N. definiens* vel *judicans subscripsi*: presbyteri vero simpliciter scribebant: *Ego N. subscripsi*. 3° Non omnes ad subscriptionem admittebantur, verum ii duntaxat qui ab episcopis erant deputati, eos repræsentabant ac ipsorum nomine subscribebant. 4° Innumera celebrata sunt concilia absque presbyteris, ut ex Actis eorum patet. 5° Nunquam directe convocati sunt, sed soli episcopi. 6° A deliberatione et subscriptione pluries repulsi sunt, ut in concilio Lugdunensi II, anno 1274, ex quo sacerdotes, qui nominatim non fuerant convocati, ejecti sunt, et in concilio Tridentino cujus patres vocem deliberativam concedere noluerunt D. Soto, celebri theologo. Ergo 2°.

3° *Adversatur rationi.* Vel enim sacerdotes ignorassent se talem habere potestatem, vel non: at neutrum dici potest. Non prius; nam potestas de fide judicandi est es-

sentialis Ecclesiæ; si ergo Christus eam simplicibus presbyteris concessisset, non permisisset eam tanto tempore penitus ignorari: universa quippe Ecclesia in gravissimum errorem tunc impegisset. Posterius similiter dici non potest; si enim simplices presbyteri tale jus sibi competere novissent, certe illud sibi auferri tam facile non tulissent, ut ne unum vestigium alicujus reclamationis inveniatur.

Præterea, inter adversarios, alii omnia concilia generalia admittunt, alii saltem quatuor priora; ita protestantes: at, ex hypothesi quod simplices presbyteri jus habeant sedendi in conciliis et quæstiones fidei judicandi, omnes eodem jure ac episcopi convocari debuissent: verum nunquam generatim convocati sunt ad concilia sive generalia, sive particularia: ergo 3º, etc. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Plurima Scripturæ sacræ verba quibus fundatur auctoritas controversias circa fidem judicandi, non minus presbyteris quam episcopis conveniunt, v. g.: *Quæcumque alligaveritis super terram, Matth. xviii, 18; Qui vos audit, etc. Dedit quosdam apostolos... quosdam pastores et doctores.* Ergo.

R. Distinguo ant. Quædam ex prædictis testimoniis non minus presbyteris quam episcopis conveniunt, in aliquibus, nempe in his quæ ipsis cum episcopis sunt communia, v. g., baptizare, prædicare, offerre Eucharistiam et pœnitentiam administrare, *concedo ant.*; conveniunt in omnibus et eodem modo, *nego ant.* Etenim quædam sunt ita propria episcopis ut presbyteris non conveniant, fatentibus adversariis, qualis est potestas confirmandi, ordinandi, sententias depositionis ferendi. Hæc tamen episcoporum potestas in iisdem supradictis textibus specialiter fundatur, et ex perpetuo Ecclesiæ usu ac constanti traditione concluditur eam solis episcopis competere. Porro non minus constat, ex praxi et

usu Ecclesiæ, auctoritatem judicandi et controversias circa fidem dirimendi ad solos episcopos pertinere. Ergo.

Inst. 1º. Nomen episcopi communiter tribuitur in Scriptura presbyteris et episcopis; v. g., Act. xx, 28, Paulus vocavit majores natu Ecclesiæ Ephesinæ et eis dixit: *Attendite vobis*, etc. Unicus esse poterat episcopus Ephesi: igitur majores natu erant presbyteri. Philip. i, 4, B. Paulus loquitur *sanctis qui sunt Philippis, cum episcopis et diaconibus*; unicus pariter debebat esse episcopus in illa civitate, et Apostolus non omisisset presbyteros, si illos sub nomine episcoporum non designasset, etc. Ergo eadem auctoritate ac episcopi donantur presbyteri ad docendum, sicque ad judicandum de fide.

R. 1º. Si premerentur hæc argumenta, sequeretur nullum dari discrimen inter episcopos et presbyteros: atqui novatores quos hic impugnamus hanc sequelam non admittunt: ergo prædicta argumenta nihil probant.

R. 2º. Nego ant. Episcopi pluries vocantur in Scripturis sacerdotes aut presbyteri; verum non ita constat simplices presbyteros per nomen episcopi designatos esse: vocavit quidem Apostolus majores natu Ecclesiæ ab Epheso, et eos appellat episcopos. Hinc recte infertur episcopos vocari posse majores natu vel seniores: at non sequitur presbyteros dici posse episcopos. Tunc enim non solus episcopus Ephesinus, sed alii viciniore potuerunt simul B. Paulum adire Miletum: et merito idem Apostolus illis dicere potuit: *Attendite vobis*, etc. Hæc itaque verba de solis episcopis sunt intelligenda, prout ea de facto intellexerunt patres concilii Tridentini, sess. 23, de Ordine, c. 4; similiter et abbas *de Saint-Cyran*, ac quatuor episcopi qui primi a Constitutione *Unigenitus* ad futurum generale concilium appellaverunt. Ergo.

R. 3º. Nego conseq. Etiam si concederetur nomen episcopi in Scripturis commune esse ipsis episcopis et presbyteris, non sequeretur episcopos presbyteris superiores non esse; in usu enim civili, sub communi nomine omnes magistratus designantur: attamen alii sunt aliis superiores: ergo *a pari*, etc.

Insuper, Epist. B. Pauli quæ ad Philippenses inscribitur, juxta plures, non tantum directa est ad eos qui habitabant Philippis, sed ad vicinas quoque civitates in quibus erant Episcopi cum diaconis. Sæpe tunc temporis nullus erat presbyter in ecclesiis, sed episcopi duntaxat quibus serviebant diaconi, et tot erant episcopi quot civitates. *Vide* Estium in hunc locum. Ergo.

Inst. 2°. Illi pares sunt episcopis qui alios presbyteros et etiam episcopos ordinabant : atqui simplices presbyteri alios, etc., ut patet ex verbis B. Pauli, I Tim. iv, 14 : *Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi... cum impositione manuum presbyterii.* Ergo.

R. Nego min. Sæpe enim episcopi, ut jam diximus, vocantur presbyteri ; quando autem de consecrando episcopo agitur, ex antiquissimo usu Ecclesiæ plures episcopi manus imponunt, licet unus sacramentum conficiat : ergo ibi forte agitur de episcopis qui, in ordinatione Timothei, cæremoniam manuum impositionis impleverunt.

Et revera, Apostolus per impositionem manuum presbyterii, hic propriam manuum suarum impositionem exprimere intendit ; nam in Epistola secunda, i, 6, ad eundem Timot. dicit : *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei quæ est in te per impositionem manuum mearum.* Ergo.

Obj. 2°. In concilio Hierosolymitano simplices presbyteri sederunt et judicarunt, ut patet ex Act. xv, 2 : *Et statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas... ad Apostolos et presbyteros in Jerusalem;* et v, 23 : *Apostoli et seniores fratres, his qui sunt Antiochiæ,* etc. Ergo.

R. Nego ant. Nam, ut vera esset propositio objecta, probandum foret 1° vocem presbyteros tam sacerdotes quam episcopos significare ; 2° simplices sacerdotes non tantum sedisse, sed etiam judicasse ; 3° judicasse ex jure proprio, non ex solo privilegio : at tria hæc probari nequeunt. Ergo.

Constat voces presbyteros et seniores non raro designare episcopos. Sic B. Joannes, secunda et tertia Epist. i, 1, seipsum vocat seniore. B. Paulus ad Titum, i, 5 : *Reli-*

qui te Cretæ, ut constituas per civitates presbyteros, et statim subjungit : Oportet enim Episcopum sine crimine esse. Ergo illæ voces, presbyteri, seniores, non semper sacerdotes secundi ordinis designant.

Præterea, vox apud nos usitata, *clerus*, episcopis et presbyteris est communis : attamen sæpe, ex circumstantiis et absque ullo addito, solos episcopos designat ; v. g., quando dicitur comitia cleri Gallicani, *clerus* Gallicanus has aut illas propositiones damnavit : ergo *apari*, etsi voces istæ seniores, presbyteri, sacerdotibus primi et secundi ordinis sint communes, possunt tamen ex circumstantiis solos episcopos designare : porro, ex omnium sæculorum traditione et universa praxi Ecclesiæ, constat ad solos episcopos pertinere de fide judicare : ubi ergo legitur seniores aut presbyteros circa fidem aut mores judicasse, dicendum est illos fuisse episcopos.

Obj. 3°. Sacerdotes secundi ordinis, et præsertim parochi, jure divino deputantur ad docendum ; at auctoritas quæstiones circa fidem judicandi annexa est potestati institutæ ad docendum : ergo.

R. Dist. maj. Sacerdotes secundi ordinis, et præsertim parochi, jure divino deputantur ad docendum, sed dependenter et auctoritate limitata, et quantum ad institutionem ipsius sacerdotii, *conc.* ; absolute et primaria auctoritate, *nego maj.* Similiter distincta minore, *nego conseq.* Itaque fatemur sacerdotes secundi ordinis specialiter a Deo fuisse institutos ut docerent, sacramenta administrarent, etc., sed non nisi dependenter et limitata auctoritate, ut toto traditionis decursu constat et adversarii fatentur. Porro ex traditione non minus constat jus controversias circa fidem dirimendi eis solis competere qui absolutam habent potestatem docendi et Ecclesiam Dei regendi : ergo.

Obj. 4°. Simplices sacerdotes deputari possunt ab episcopis, et tunc conciliis admittuntur, cum episcopis sedent ac judicant ; duo sacerdotes Romani ex delegatione summi Pontificis, concilio Nicæno I cum celebri Osio præfuerunt ; religiosorum ordinum generales et abbates,